

Van: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>

Verzonden: 23-07-2025 10:57

Aan: [redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@minlnv.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@prvlimburg.nl>,
[redacted] <[redacted]@overijssel.nl>,
[redacted] <[redacted]@overijssel.nl>,
[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@provincie-utrecht.nl>,
[redacted] <[redacted]@provincie-utrecht.nl>,
[redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>,
[redacted] <[redacted]@provincie-utrecht.nl>,
[redacted] <[redacted]@provincie-utrecht.nl>,
[redacted] <[redacted]@minlnv.nl>,
[redacted] <[redacted]@bij12.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@flevoland.nl>,
[redacted] <[redacted]@bij12.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>,
[redacted] <[redacted]@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Afstemmingsmoment gewasbeschermingsmiddelen

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Beste allen,

In de bijlage het nagenoeg definitieve onderzoeksvoorstel rondom gewasbeschermingsmiddelen en Natura 2000-gebieden dat de WUR gaat uitvoeren. Eind oktober ronden ze dit af en ze publiceren dit eind van het jaar. Ik stuur dit nu alvast op omdat wij allen niet aanwezig zijn op 4 augustus.

Dan nog een ander verzoek.

Met vriendelijke groet,

[redacted] <[redacted]@minlnv.nl>

Projectleider Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming

.....
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |

.....
M 06 [redacted] J

[redacted] J @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lvvn

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Conceptonderzoeksvoorstel WUR Gewasbeschermingsmiddelen en Natura 2000-gebieden

23 juli 2025

Vraagstelling

Achtergrond / Context / Probleemstelling

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt op een aantal percelen nabij het Drentse Natura 2000-gebied "Holtingerveld" (ABRvS 2 april 2025 ECLI:NL:RVS:2025:1428). De rechter heeft geoordeeld dat er bij de lelieteelt aanwijzingen zijn dat gewasbeschermingsmiddelen mogelijk schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat telers die lelies willen telen in de buurt van zo'n gebied, verplicht worden een voortoets uit te voeren. Uit die toets moet blijken dat er géén significante negatieve effecten zijn op de natuur. Is dat niet met zekerheid vast te stellen, dan is een vergunning verplicht. Die moet dan worden gebaseerd op een meer uitgebreide passende beoordeling (enige uitzonderingen daargelaten maar die laat ik nu even buiten beschouwing). De kans is ook aanwezig dat dit zich breder zal trekken dan alleen de lelieteelt (zie advies Pels-Rijcken [Cie030925-A1-vervolgstappen-lelieteelt-COMPL.pdf](#)). Om een (generieke) voortoets op te stellen door de provincies, is ter onderbouwing aanvullend onderzoek noodzakelijk (zie ook [Cie030925-A1-vervolgstappen-lelieteelt-COMPL.pdf](#)). We willen vanuit LVVN eerst inzetten op onderzoek voor de korte termijn. Dit is gericht op 1) de meest prangende vragen die provincies hebben om te komen tot een interim kader voor het uitvoeren en beoordelen van een voortoets en op 2) meer inzicht te krijgen van blootstelling en natuureffecten in N2000-gebieden als gevolg van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het onderzoek moet resulteren in een overzicht van wat bekend is, waar de kennislacunes zitten en vervolgvragen voor nader (lange termijn) onderzoek.

Projectdoelstelling & onderzoeksvraag

Een verdere uitwerking van de werkwijze, per onderzoeksvraag, volgt in de sectie Uitvoering. Het onderzoek richt in eerste instantie op twee onderwerpen. Ten eerste zal er worden gekeken naar vragen op het gebied van verspreiding van stoffen:

1. Wat weten we over aanwezigheid van stoffen in Natura 2000-gebieden?
2. Hoe verspreiden werkzame stoffen zich (naar een verder gelegen N2000-gebied): via welke blootstellings- en verspreidingsroutes komen ze in Natura 2000-gebieden, denk aan drift, oppervlaktewater, grondwater, doorvergiftiging, atmosferische depositie etc?
3. Welke maatregelen op het bedrijf kunnen zorgen voor een reductie van emissies/verspreiding bij gebruik van stoffen (naar een verder gelegen Natura 2000-gebied), met als doel om effecten op natuurwaarden te kunnen uitsluiten?

Daarnaast zal het onderzoek zich richten op de mogelijke ecologische effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000 gebieden, middels een deskstudie.

4. Wat is er bekend over het (ecologische) effect van stoffen uit gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden?

Uit deze vier onderzoeksvragen volgt een overkoepelende vraag.

5. Welke informatie ontbreekt en wat zijn mogelijke vervolgvragen?

Risicoanalyse

De verwachting is dat dit project uitgevoerd kan worden binnen de aangegeven looptijd. Het werkplan is opgesteld in de veronderstelling dat monitoringdata beschikbaar is. Echter, het is niet duidelijk of studiedata van bijvoorbeeld "Meten is Weten" beschikbaar is. Dit kan mogelijk voor vertraging zorgen indien men moet wachten op dergelijke informatie.

Uitvoering

Werkwijze (Aanpak en tijdpad)

1. Er zal een inventarisatie gemaakt worden van de aanwezigheid van stoffen in N2000 gebieden waarbij in eerste instantie wordt gekeken naar de volgende stoffen: Boscalid, Fluopyram, Fthalimide, Pendimethalin en Tebuconazool, Propamocarb hydrochloride, Fluopicolide, Fluazinam en Cyprodinil, omdat van deze stoffen reeds bekend is dat deze zijn aangetroffen in N2000-gebieden.
 - o Welke meetnetten/monitoringsinstrumenten/studies bestaan er?
 - o Of de genoemde stoffen daarin zijn gemeten en voorkomen¹
 - o Een beschouwing van de actuele toelating van deze middelen

Het onderzoek zal zich richten op een analyse van monitoringgegevens in Natura 2000- gebieden. Ervaringen uit eerder onderzoek schetsen een beeld dat er een relatief breed scala aan stoffen gemeten zal worden.

2. Op de korte termijn kan een analyse gemaakt worden van beschikbare studies (waaruit bleek dat stoffen en haar afbraakproducten ²/ zijn aangetroffen in Natura 2000-gebieden). Binnen deze analyse kan onderscheid gemaakt worden naar:
 - o Welke stoffen zijn aangetroffen in Natura 2000-gebieden?
 - o Wat zijn mogelijke blootstellingsroutes geweest ?
 - o Welke concentraties zijn gemeten en zijn deze te linken aan een bepaalde blootstellingsroute of naar mogelijke effecten ?
 - o Zijn het persistente middelen (minder snel afbreekbaar)?
 - o Is de verblijftijd in te schatten?
 - o Welke info is al beschikbaar vanuit een studie van Ctgb?
3. Op basis van de bevindingen uit punt 1 en 2, zal er een analyse gedaan worden van maatregelen die potentieel kunnen bijdragen aan een reductie van emissies/verspreiding van stoffen naar een (verder gelegen) Natura 2000-gebied.
4. Om inzicht te krijgen in de mogelijke ecologische effecten van de aangetroffen middelen in N2000 gebieden (obv punten 1 en 2), wordt er een analyse uitgevoerd op de volgende aspecten:
 - o nationaal en internationaal
 - o lage concentraties en effect
 - o combinatie/cumulatieve effecten³
 - o Mogelijke impact van fungiciden in Natura 2000-gebieden op de werking van mycorrhiza
5. Welke informatie ontbreekt en wat zijn mogelijke vervolg onderzoeksvragen?

De verwachting is dat er op basis van de bovenstaande vragen een overzicht gemaakt kan worden van beschikbare matrices (bodem, water, plant, dier, etc) om in te meten. En een uiteenzetting van hoe deze verschillende matrices te koppelen zijn (bijvoorbeeld: kan een concentratie in een plant gebruikt worden om effecten op een bij te voorspellen).

Er zullen aanbevelingen gedaan worden omtrent de monitoring van stoffen in Natura 2000-gebieden. Deze zullen zich richten op:

- o Wat zijn relevante matrices

² niet beperkt tot de stoffen die in eerste instantie in vraag 1 worden behandeld

³ Een zeer relevant onderwerp, waar nog geen concrete richtsnoeren voor beschikbaar zijn. Er lopen op EU niveau discussies over mixture assessment factor om cumulatie van max 5 vergelijkbare stoffen te ondervangen.

- Een vereiste/gewenste frequentie
- Ruimtelijke spreiding

Afbakening:

- Binnen dit project zullen er geen metingen gedaan worden.
- Er zullen geen modelberekeningen gedaan worden (aan de hand van scenario's of anderzijds).
- Een specifieke analyse van "blootstelling voor omwonenden" wordt in een ander kader onderzocht en dit onderwerp zal buiten beschouwing worden gelaten binnen dit onderzoek. Waar dergelijk onderzoek relevante kennis biedt over mogelijke verspreidingsroutes en waarschijnlijkheid van aanwezigheid van stoffen in natuurgebieden, wordt dit wel betrokken.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten reikwijdte van het verzoek